

عنکبوت مقدس چگونه فیلمی است؟

10 خرداد 1401

رضا منتظری، خبرنگار سینماپرس که در کن حضور داشته است، در استوری تکمیلی خود درباره [فیلم عنکبوت مقدس](#) که ساخته علی عباسی است و در جشنواره فیلم کن رونمایی شد، گفت: من استوری کوتاهی راجع به این فیلم گذاشتم که با واکنش‌های بسیار متعددی از طرف دوستانی بخصوص در ایران مواجه شد. تماس‌های مکرر و پیام‌های انبوهی داشتم که در حال پاسخ دادن به آنها بویژه از طریق دایرکت اینستا گرام هستم. نظرات متفاوت بود. نظرات منفی و مثبت با این پدیده‌ای که من اسمش را سیاه‌نمایی می‌گذارم.

این خبرنگار می‌افزاید: آنچه بسیار مهم است و من را ملزم کرد که یک توضیح تکمیلی به‌صورت ویدیویی بدهم، آن بود که آیا یک فیلمساز در هر جای دنیا اگر قرار است که یک واقعه تاریخی و مرتبط با تاریخ معاصر را که منجر به یک فاجعه اجتماعی شده است، دستمایه تولید اثر خودش قرار بدهد، باید به آن واقعه وفادار باشد یا خیر؟ متأسفانه آن چیزی که در این فیلم شاهد بودیم، وفاداری به اصل ماجرا نبود و آنقدر تصاویر غلوآمیز از ایران و ایرانی در فیلم عنکبوت مقدس به نمایش در آمده است که برای من باعث تعجب بود. در واقع در این فیلم انسان خوب نداریم. اغلب مردان چه پست و سمت و مناصب دولتی داشته باشند یا آدم عادی کوچه و بازار باشند، آدم‌های کثیف و پلیدی هستند. هیچ آدم روشنفکری در این فیلم وجود ندارد. خبری از فرهنگ و تمدن ایرانی هم در این فیلم نیست. یک مشت آدم متحجر، عقب مانده، واپس‌گرا و جانی در این فیلم نشان داده می‌شوند و به مخاطب جهانی القا می‌شود که چهره واقعی ایران و ایرانی این است؛ برای مثال از مشهد بیست سال پیش یک مخروبه نشان می‌دهد. مشهدی که همه می‌دانیم که سال‌هاست در شمار یکی از کلانشهرهای بزرگ کشور شناخته می‌شود و بسیار توسعه یافته است و زیرساخت‌های خیلی قوی دارد. آدم‌های آن نیز متحجر و خونخوار و خونریز و عاشق قتل هستند و ما یک سیاهی صرف را می‌بینیم که بسیار ناراحت کننده است.

منتظری در استوری خود بر این نکته تأکید دارد که آن تصویری که یک فرد خارجی پس از تماشای این فیلم از ایران و ایرانی در ذهنش ایجاد می‌شود، با واقعیت از زمین تا آسمان تفاوت دارد؛ یعنی اینکه یک خارجی وقتی مطلع می‌شود که این فیلم بر اساس یک داستان واقعی ساخته شده، در ذهنش از ایرانی‌ها ملتی عقب‌مانده و عاشق [قتل](#) و خونریزی به تصویر می‌کشد که واپس‌گرا و متحجر هستند و از تمدن بویی نبرده‌اند و این اتفاق تلخی است؛ یعنی ما تیشه برداشته‌ایم و به ریشه‌های غنی فرهنگ کشور خودمان می‌زنیم.

وی می‌گوید: از نظر من فیلم «عنکبوت» ساخته ابراهیم ایرج زاد با تمام ضعف‌های آشکار و نهانی که داشت، یک سر و گردن بالاتر از فیلم «عنکبوت مقدس» ساخته علی عباسی است؛ چرا که حداقل از این شعارهای گل‌درشت و این تصاویر تلخ در آن خبری نبود. بدیهی است که من نه تنها طرفدار [سعید حنایی](#)‌ها نیستم، بشدت هم مخالف این پدیده‌های شوم اجتماعی هستم؛ اما برداشت من این است که در این فیلم همه مردهای ایرانی دارند سعید حنایی شناسانده می‌شوند؛ یعنی از کارمند هتل، پلیس و قاضی گرفته تا کاسب و رهگذر همه را می‌بینی که همان تفکر سعید حنایی را دارند.

نکته مهم‌تر، شخصیت خبرنگاری است که در این فیلم زهرا امیرابراهیمی نقشش را بازی می‌کند و این خانم خبرنگار باعث می‌شود که سعید حنایی لو برود که این هم واقعی نیست. همه اینها در مواجهه مخاطب جهانی، که از اصل ماجرا بی‌اطلاع است، اتفاق تلخی است و یک تخریبگری خیلی جدی دارد و یک تصویر مخربانه در افکار جهانی از ایران عرضه می‌کند. من با تولید فیلم‌هایی درباره تاریخ معاصر و اتفاقات اینچنینی یا هرچیز مشابهی موافقم ولی با یک نگاه آسیب شناسانه که سبب تخریب فرهنگمان نشود.